

تأثیر چندرسانه‌ای محقق‌ساخته درس زبان انگلیسی بر یادگیری و یادداری در پایه اول راهنمایی

الهام قبادی^۱، دکتر سعید اسدی^۲

تاریخ دریافت مقاله: ۹۱/۵/۲۲ ، تاریخ پذیرش مقاله: ۹۱/۷/۱۵

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر چندرسانه‌ای محقق‌ساخته بر یادگیری و یادداری درس زبان انگلیسی است. به این منظور محقق نرم‌افزاری طراحی و در گروه آزمایش مورد بررسی قرار داده است و نتایج آن با کلاس‌های متداول مقایسه کرده است. پژوهشگر در این خصوص مطالعه خود را با انتخاب یک گروه آزمایش و یک گروه کنترل هر کدام مشتمل بر ۵۵ دانش‌آموز به شیوه نمونه‌گیری خوشای چند مرحله‌ای از جامعه آماری دانش‌آموزان دختر پایه اول مقطع راهنمایی شهر تهران واقع در منطقه ۸ با امکانات رایانه‌ای مناسب در طول یک ماه تحصیلی بر روی یک درس کتاب انگلیسی انجام داده است. در گروه آزمایش سه جلسه آموزش به جای کلاس درس به شیوه متداول در سایت رایانه‌ای با استفاده از نرم‌افزار محقق‌ساخته به اجرا در آمده است. این پژوهش به روش شبه تجربی است و برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی بهره گرفته شده است. نتایج پژوهش دال بر افزایش یادگیری ساختار دستوری، افزایش یادداری ساختار دستوری و افزایش یادگیری دانش واژگان در سطح معناداری 0.50 در مقایسه با گروه کنترل است و در نهایت تأثیر چندرسانه‌ای بر یادگیری تأیید شده است؛ اما آزمون فرضیه‌ها، افزایش یادگیری املای کلمات، یادداری املای کلمات و یادداری دانش انگلیسی مؤثر باشند، اما لزوماً بر یادداری آن در دراز مدت تأثیری ندارند.

کلید واژه‌ها: چندرسانه‌ای، زبان انگلیسی، یادداری، یادگیری

Effects of Multimedia on Teaching English in Iranian Schools

Elham Ghobadi; Saeid Asadi

Abstract

The purpose of this research is to assess the effect of a researcher-made multimedia on the learning and retention of English language course. First of all, a multimedia was designed and developed by the researcher to be conducted in the experimental group. Then, the results were compared with the other classes. The researcher has chosen a control and an experimental group in her studies. Each group included 55 students selected via the method of multilevel cluster sampling. All the participants were the girl students of the first grade of guidance school from District 8 in Teheran. They were taught a lesson from their English book with the computer availability in a month. Instead of traditional teaching, the researcher- made multimedia was conducted for the experimental group in 3 sessions in the computer site. This research is quasi experimental. Descriptive and inferential statistics were used to analyze the data. The results indicated the increase of grammar learning, grammar retention and vocabulary learning in the 0.05 significance level in comparison with the control group. The effect of the multimedia on the learning has been confirmed; while, the increase of dictation learning, dictation retention and vocabulary retention have not been confirmed and therefore, the effect of the multimedia is not confirmed on the retention of English in Iranian schools.

Keywords: English language, learning, multimedia, retention

مقدمه

در هر دوره از تاریخ، آموزش و پرورش سعی کرده است با استفاده از روش‌های آموزشی که دانشآموزان با آنها آشنایی دارند نیازهای آنان را برآورده سازند. دانشآموزان تجربه‌های خوبی در مورد استفاده از سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای شنیداری، دیداری و جنبه‌های گوناگون زندگی خود دارند. استفاده از رسانه‌های گوناگون در کلاس درس، نه تنها علاقه ایجاد می‌کند، بلکه این اطمینان را به معلم می‌دهد که روشی را شروع کرده است که آموزش او را جذاب خواهد کرد و به جلو خواهد برد.

امروزه بسیاری از برنامه‌های آموزشی رایانه‌ای در قالبی مرسوم به چندرسانه‌ای‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند. آموزش با کمک رایانه، با قابلیت چندرسانه‌ای که از چند رسانه همزمان استفاده می‌شود، چندین حس همزمان را در فرایند تجربه‌ای چندحسی به کار می‌گیرند؛ از این‌رو، با این نوع آموزش می‌توان برای افراد متفاوت، با ویژگی‌های مختلف محیط مطلوب یادگیری را ایجاد کند. محیط چندرسانه‌ای اگر به خوبی طراحی شده باشد می‌تواند از طریق رمزگذاری دوگانه فرایند بازخوانی را تسهیل و تقویت کند، در فراخوانی دانش به موقع عمل کند و در سرعت عمل و دادن راه حل مناسب، با استفاده از دانش موجود کمک کند (علی‌محمدی، ۱۳۷۷). در مجموع استفاده از نرم‌افزارهای چندرسانه‌ای می‌تواند به شیوه‌های مختلف باعث تسهیل فرایند یادگیری و آموزش و نیز غنی‌تر شدن محیط‌های یادگیری شود (رضوی، ۱۳۸۳).

هدف اصلی این پژوهش، بررسی تأثیر چندرسانه‌ای محقق ساخته بر یادگیری و یادداری زبان انگلیسی است. رسانه‌ها امکان برخورداری از موقعیت‌های کاربردی و ارتباطی را در زندگی روزمره برای زبان آموزان فراهم می‌آورند و انگیزه آنان را برای یادگیری تقویت می‌کنند. بنابراین، انتظار داریم چندرسانه‌ای‌های آموزشی، تأثیر مثبتی بر فرایند یادگیری دروس مختلف به ویژه زبان انگلیسی داشته باشند. از این‌رو، در این پژوهش سعی بر آن است تا وجود یا نبود ارتباط معنی‌دار بین بهره‌گیری از چندرسانه‌ای‌ها و یادگیری و یادداری درس زبان انگلیسی دانشآموزان اول راهنمایی بررسی شود. امید است یافته‌های این تحقیق بتواند در برنامه‌ریزی‌های آینده و بهبود کیفیت آموزشی دانشآموزان مؤثر واقع شود.

چندرسانه‌ای می‌تواند رسانه آموزشی مؤثر دریافت اطلاعات باشد، چون معلم را قادر می‌سازد اطلاعات را با رسانه‌های مختلف از طریق صدا، متن، اینیمیشن، ویدیو و تصویر عرضه کند. ترکیبی از این رسانه‌های مختلف، محیط هیجان‌انگیزی برای یادگیری و حفظ اطلاعات دریافت شده فراهم می‌کند. به عبارت دیگر، چندرسانه‌ای، زمینه مناسب را برای تکمیل تلاش‌های معلم به منظور جلب توجه، افزایش یادداری، ارتقا درک مطلب و متقاعد کردن فرد فراهم می‌کند (لیندستروم^۱، ۱۹۹۴).

از دیدگاه هلال و لایبوویتز^۲، به عنوان راه حل تکنولوژیکی آموزش آینده چندرسانه‌ای چنین تعریف شده است: "ترکیب قدرتمندی از تکنولوژی‌های ابتدایی که برای کمک به فرایند آموزش، پیشرفت فوق العاده‌ای را در توانایی ماشین‌آلات به وجود می‌آورند. چندرسانه‌ای تعاملی، نرم‌افزار، سخت‌افزار و تجهیزات پیرامونی رایانه را ترکیب می‌نماید تا ترکیبی غنی از متن، تصویر، صدا، اینیمیشن، ویدیو، داده‌ها و اطلاعات دیگر را عرضه کند" (هلال و لایبوویتز، ۱۹۹۴).

نتو و نئو^۳ معتقدند که نقش تغییر کننده آموزش با ورود تکنولوژی چندرسانه‌ای و تولید نسل جدید درک و فهم تکنولوژیکی غیر قابل انکار است. اطلاعات به شکل مؤثرتری مبادله می‌شوند و برنامه‌های درسی آموزشی، تکامل پیدا می‌کنند تا عناصر پایه چند

1. Lindstrom R.
2. Halal & Liebowitz
3. Neo & Neo

رسانه‌ای و خصیصه‌های تعاملی را تلفیق کنند و به این ترتیب محیط تدریس و یادگیری بهتری برای دانش‌آموزان و معلمان فراهم سازند. با تلفیق فن آوری چندرسانه‌ای با آموزش بهتر می‌توان یک کار قدرتمند را تولید کرد که بتواند نیازهای قرن بیست- و یکم و جامعه مبتنی بر فن آوری اطلاعات^۱ را برآورده سازد (نشو و نئو، ۲۰۰۴).

نجار^۲ اظهار می‌دارد اینکه اطلاعات چندرسانه‌ای، فرایند یادگیری را تسهیل می‌کند، به استفاده بیشتر از چندرسانه‌ای تعاملی در آموزش مبتنی بر رایانه منجر شده است (نجار، ۱۹۹۶). هاگز، ناپ و ناپ^۳ (۱۹۹۶) معتقدند ماهیت تعاملی چندرسانه‌ای آموزش را برای جوانان جذاب کرده است، زیرا تعامل، فراغیران را تشویق می‌کند تا نقش فعالی در فرایند یادگیری بر عهده گیرند و همچنین بروکز^۴ (۱۹۹۷) اشاره می‌کند که تعامل دال بر این است که یادگیری فعال ترغیب خواهد شد. به علاوه یک تحقیق نشان داده است که وقتی از انیمیشن و قصه‌گویی استفاده می‌شود، فراغیران بیشتر به برنامه‌ها توجه می‌کنند. این پژوهش بیانگر آن است که صدا، ویدیو و تصاویر متحرک اطلاعات را بهتر از متن تنها به فراغیر منتقل می‌کند و در نتیجه درک مطلب و یادداشت افزایش می‌یابد. وی همچنین خاطر نشان می‌سازد که عامل تعامل در یادگیری بر یادداشت مطالب آموخته شده فراغیر تأثیر دارد (نجار، ۱۹۹۶).

ارزش چندرسانه‌ای وابسته به استفاده مناسب انتخاب و جایگزینی است. مایر^۵ (۲۰۰۱) به کاربران چندرسانه‌ای هشدار داد تا اطمینان حاصل کنند که اصول مبتنی بر پژوهش برای طراحی و اجرای مکمل‌های چندرسانه‌ای به کار گرفته شوند. این اصول عبارت‌اند از:

۱. اصل چندرسانه‌ای^۶: گرافیک‌های آموزشی و مرتبط باید با متن نوشتاری ضمیمه ترکیب شوند تا از طریق دوگانگی اطلاعات گفتاری و بصری یادگیری را ارتقا بخشنند.
۲. اصل مجاورت^۷: قراردادن تصاویر و متن در کنار یکدیگر، برای اینکه حافظه فعال محدود برای محتوای یادگیری حفظ شود نه برای هماهنگی اجزای بصری مختلف.
۳. اصل چگونگی وجه حسی: با توسعه منابع شناختی به منظور بهره‌برداری همزمان از حافظه آوایی و بصری صدا بیش از متن یادگیری را افزایش می‌دهد.
۴. اصل افزونگی^۸: تصاویر مکمل به همراه صدای تنها، در مقایسه با صدا و متن افزونه بار شناختی را کاهش می‌دهد.
۵. اصل انسجام^۹: اجتناب از استفاده از وسائل بصری متن و صدایی که برای آموزش ضروری نیستند. اطلاعات غیر ضروری با تلفیق اطلاعات مانع یادگیری می‌شوند.
۶. اصل تفاوت‌های فردی^{۱۰}: استفاده از یک صدای مکالمه یا عامل یادگیری فردی برای افزایش یادگیری از طریق قراردادهای اجتماعی به منظور شنیدن و پاسخ دادن معنادار.

1. Information Technology

2. Najjar

3. Hughes & Noppe & Noppe

4. Brooks

5. Mayer

6. Multimedia principle

7. Contiguity principle

8. Redundancy principle

9. Coherence principle

10. Individual differences principle

نظريه شناختي يادگيري چندرسانه‌اي^۱

برخلاف آن دسته از پيام‌هایی که در آنها چگونگی عملکرد ذهن بشر درنظر گرفته نمی‌شود، پيام‌هایی که با درنظرگرفتن چگونگی عملکرد ذهن بشر طراحی می‌شوند به يادگيري معنی‌دار منجر می‌شوند. در نظریه شناختی يادگيري چندرسانه‌ای فرض بر آن است که سیستم پردازش اطلاعات انسان از کanal دوگانه برای پردازش‌های دیداری/ تصویری و شنیداری/ کلامی برخوردار است. هر یک از این کanal‌ها ظرفیت محدودی دارد؛ همچنین يادگيري فعال مستلزم به کارگيري مجموعه‌ای هماهنگ از فرایندهای شناختی در طول يادگيري است. انتخاب کلمات متناسب از متون یا گفتار، انتخاب تصاویر مرتبط از مثال‌های تصویری نمایش داده شده، سازماندهی کلمات و تصاویر انتخابی به شکل منسجم و تلفیق بازنمایی دیداری و کلامی با دانش پیشین افراد جزء چهار مرحله موجود در يادگيري چندرسانه‌ای است. پردازش تصاویر در کanal دیداری/ تصویری و پردازش^۲ گفتار در کanal شنیداری/ کلامی انجام می‌شود، در صورتی که پردازش کلمات نوشتاری ابتدا در کanal دیداری/ تصویری و سپس در کanal شنیداری/ کلامی انجام می‌شود (ماير، ۲۰۰۱).

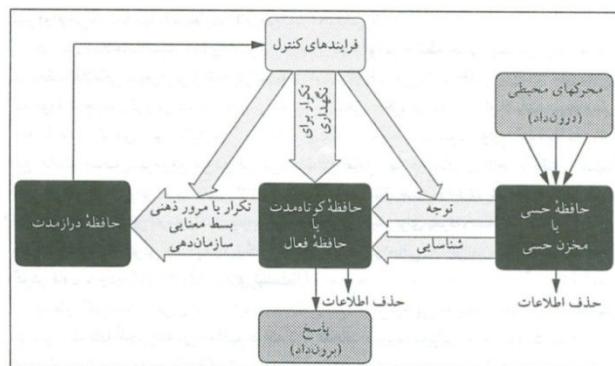
نظريه پردازش اطلاعات^۳

يکی از نظریه‌های شناختی نظریه پردازش اطلاعات است که در آن علاوه بر يادگيري، درباره ميزان يادداری و فراموشی مورد بحث و بررسی می‌شود و به اين علت پردازش اطلاعات ناميده می‌شود، که شباهت زیادی به فرایندهای پردازش اطلاعات در رايانيه‌های پرسرعت و نوين امروزی دارد. اصولاً ساختن رايانيه از ساختمان مغز اقتباس شده است. در حال حاضر، روان‌شناسان برای توجيه يادگيري انسان از نحوه پردازش اطلاعات در رايانيه بهره می‌گيرند. منظور از واژه "خبر" یا "اطلاع" دروندادهای حسي محيط است که انسان را از وقوع رويدادهای محيط اطراف مطلع می‌کند. در اين نظرية، تمام فرایندها مراحل ذهنی و ساختارهای درونی در مغز انسان از لحظه دریافت محرک‌های محيطی (درون‌داد) تا لحظه دادن پاسخ (برون‌داد) تشریح شده است (توحیدی منش و نوروزی، ۱۳۸۰).

تشريح الگوي خبرپردازي

بر طبق الگوي خبرپردازش اطلاعات شخص ابتدا محرک‌های فيزيکي خارج از بدن را با اندام‌های حسي بینائي، شنوائي و بساوائي دریافت می‌کند. به عبارت دیگر فرد تحريكی را از محيط دریافت می‌کند که باعث می‌شود گيرنده‌ها (اعصاب حسي) فعال شوند و به خبر (اطلاع) عصبی تبدیل شوند. در ابتدا اين اطلاع یا خبر وارد ساختار یا ساختارهایي می‌شوند که "ثبت‌کننده حسي"^۴ حسي"^۵ نام دارند و در آنجا برای مدت کوتاهی حدود چند صدم ثانیه ثبت می‌شوند که به اين محل "حافظه حسي"^۶ نيز گفته می‌شود. بر اثر فرایند توجه اجزايی از اين بازنمایي حسي به مدت طولاني‌تری ذخیره و بقيه اجزا خيلي زود محو می‌شوند و هیچ-گونه تأثيری روی دستگاه عصبی برجای نمی‌گذارند (سيف، ۱۳۸۳) تصوير ۱ الگوي خبرپردازی يادگيري را نشان می‌دهد.

-
1. Multimedia cognitive- learning theory
 2. Visual/ pictorial channel
 3. Information processing
 4. Sensory register
 5. Sensory memory

شکل ۱. الگوی خبرپردازی یادگیری

سه مفروضه نظریه‌شنختی یادگیری چند رسانه‌ای

طبق معیار فهم‌پذیری، طراحی محیط‌های چند رسانه‌ای باید با نحوه یادگیری افراد سازگار باشد. به طور خلاصه، اصول طراحی چند رسانه‌ای باید در برابر آنچه ما از نحوه پردازش اطلاعات افراد می‌دانیم، تحریک‌پذیر باشند (مایر، ۲۰۰۱). جدول ۱ سه مفروضه نظریه‌شنختی یادگیری را نشان می‌دهد.

جدول ۱. سه مفروضه نظریه‌شنختی یادگیری چند رسانه‌ای

مفروضه	توصیف	منابع مربوط
کanal دوگانه	انسان‌ها دارای کanal جدایانه‌ای برای پردازش اطلاعات پائیوو ^۱ ، ۱۹۸۶؛ بدلي ^۲ ، ۱۹۹۲، ^۳ شنیداری و دیداری هستند.	انسان‌ها برای کanal جدایانه‌ای برای پردازش اطلاعات در هر یک از کanal‌ها
ظرفیت محدود ^۴	انسان‌ها با پرداختن به اطلاعات ورودی، سازماندهی این اطلاعات در قالب بازنمایی‌های منسجم و تلفیق بازنمایی‌های ذهنی با داشت موجود خود در یادگیری فعال درگیر هستند. محدود ^۵	بدلي ^۳ ؛ چندر و سوئلر ^۴ ، ۱۹۹۱؛ ویتراک ^۵ ، ۱۹۸۹؛ مایر، ۱۹۹۹؛ باتزین ^۶ ، ۱۹۹۳؛ ویلسون ^۷ ، ۲۰۰۰
پردازش فعال ^۸	خود در یادگیری فعال درگیر هستند.	

پیشینه پژوهش

بررسی مطالعات پژوهشی درباره تأثیر سیستم‌های آموزش مبتنی بر رایانه بر روی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، نتایج مركبی را نشان می‌دهد (ویلسون^۷، ۱۹۹۳؛ باتزین^۶، ۲۰۰۰). در حالی که برخی مطالعات حاکی از آن‌اند که آموزش مبتنی بر رایانه می‌تواند درک درک و فهم دانش‌آموزان را از مواد درسی افزایش دهد (کیم و لی^۹، ۲۰۰۰؛ چو و چن^{۱۰}؛ هورانگ^{۱۱} و همکاران، ۲۰۰۰).

1. Paivio
2. Baddeley
3. Limited capacity
4. Chandler & Sweller
5. Active processing
6. Wittrock
7. Wilson
8. Butzin
9. Kim Lee
10. Chu & Chen
11. Hornung

کرانکامور^۱ (۲۰۱۱) به بررسی تدریس دستور زبان از طریق چندرسانه‌ای به دانشآموزان دیبرستانی در روستا پرداخته است. هدف از این مطالعه گسترش چندرسانه‌ای برای تدریس دستور زبان به دانشآموزان است. تحقیقات نشان می‌دهد که چندرسانه‌ای توانش دانشآموزان را ارتقا می‌دهد، بنابراین چندرسانه‌ای رویکرد ابتکاری برای فرایند تدریس و یادگیری، تمرين بی‌پایان و بدون تکرار است و سبب بازخورد سریعی برای پیشرفت فراگیر می‌شود. چو و ماتیو^۲ (۱۹۹۶) گزارش داده‌اند که در بعضی موارد استفاده از رایانه برای تدریس مهارت‌های پایه بر روی پیشرفت تحصیلی تأثیر نداشت. پارک و هنافین^۳ (۱۹۹۳) مطالعات دیگری انجام و گزارش دادند که آموزش مبتنی بر رایانه زمانی مؤثرترین شیوه است که فراغیران به تنها‌ی یا دو نفره، در قالب گروه‌های کوچک با چندرسانه‌ای تعاملی کار کنند.

توای^۴ (۱۹۹۵) ادعا کرد که چندرسانه‌ای بهترین راه حل برای تدریس ستی است. با فرصت دادن به فراغیران برای تحقیق و یادگیری هر چه سریع‌تر هر فراغیری این مجال را دارد تا با پتانسیل کامل خود مطلب را یاد بگیرد، بنابراین با ترکیب تکنولوژی چندرسانه‌ای و محتوای آموزشی محتوای تعاملی نهایی ایجاد می‌شود که می‌تواند بعداً به شکل‌های مختلف برای فراغیر فرستاده شود و شیوه‌های یادگیری و تدریس متفاوتی همچون معلم‌محور، فراغیر محور و شکل‌های ترکیبی را مهیا سازد. بعضی از این شیوه‌ها مثل نمایش، تمرين و تدریس بیشتر شیوه‌های تدریس و یادگیری معلم محور هستند و یادگیری گروهی، حل مسئله و یادگیری اینترنتی بیشتر شیوه‌های تدریس و یادگیری فراغیر محور هستند.

محمد، مانیندی و گوین داسامی^۵ (۲۰۱۰) اتفاق نظر داشتند که استفاده از مواد درسی چندرسانه‌ای می‌تواند سبک، تکنیک، روش روش و کیفیت آموزش را ارتقا بخشد و انگیزه را برای یادگیری و محیط یادگیری فعال افزایش دهد. استفاده از مواد درسی چندرسانه‌ای در محیط‌های آموزشی کنونی برای رسیدن به اهداف آموزشی یک روند شده است. مواد درسی چندرسانه‌ای که بیش از یک رسانه را در محیط رایانه ترکیب می‌کند یادگیری فراغیران را آسان می‌سازد. متن در ترکیب با صدا، ویدیو، گرافیک، وسایل بصری و اینیمیشن راه را برای یادگیری تعاملی و غیر خطی هموار می‌سازد. نرم‌افزار تعاملی، بسته‌های سمعی و بصری دیجیتالی، وبسایتها و معرفی نرم‌افزارها و برخی از پایگاه‌های آموزشی هستند که مواد درسی چندرسانه‌ای بر آنها چیره شده‌اند. جورج پالیلونیس و فیلاک^۶ (۲۰۰۹) گزارش کردند که دانشآموزان می‌توانند به خوبی با تکنولوژی و فرایندهایی سازگار شوند که باعث می‌می‌شود یادگیری پیچیده را از یادگیری در کلاس درس ستی متفاوت نماید.

ماندرناک^۷ (۲۰۰۹) بر روی تأثیر چندرسانه‌ای محقق ساخته در کلاس اینترنتی مطالعه کرده است. شواهد زیادی وجود دارد که منابع چندرسانه‌ای که خوب طراحی شده‌اند می‌توانند نتایج یادگیری را افزایش دهند. اسدی و جمالی^۸ (۲۰۱۱) الگویی مبنی بر ترکیب آموزش ستی مبتنی بر ارجاع دانشآموز به منابع کتابخانه‌ای همراه با استفاده از چندرسانه‌ای برای آموزش درس جغرافیا ساختند. نتایج نشان داد که مدل ترکیبی باعث کارآیی بیشتر آموزش و افزایش کیفیت یادگیری دانشآموزان می‌شود.

-
1. Kirankumar
 2. Chou & Matthew
 3. Park & Hannafin
 4. Tway
 5. Mohamad; Muninday & Govindasamy
 6. George-Palilonis & Filak
 7. Mandernach
 8. Asadi & Jamali

بهرنگی و اسدی (۱۳۸۷) به این نتیجه رسیدند که به کارگیری الگوی تدریس استقرایی نگاره کلمه همراه با کاربرد رسانه مناسب الگوهای تدریس به صورت هماهنگ و مناسب در طراحی تدریس هر درس مؤثر خواهد بود.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع شباهنگی است و طرحی که از آن استفاده شده است طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل^۱ است.

جامعه آماری و نمونه آماری

در این پژوهش، جامعه آماری تمام دانش‌آموزان مدارس مقطع راهنمایی مناطق بیست و دو گانه شهر تهران است. از بین این مناطق، منطقه هشت به عنوان نمونه با شیوه تصادفی ساده انتخاب شده است. با توجه به نوع پژوهش شباهنگی، دسترسی و کنترل همه دانش‌آموزان در این مقطع امکان‌پذیر نبود، بنابراین نمونه انتخاب شده از مدارس دولتی با امکانات مناسب و مجهز به سایت رایانه‌ای است. در بین مدارس راهنمایی دخترانه موجود در منطقه ۸ مدرسه راهنمایی دولتی طلوع اسلام با شیوه تصادفی ساده انتخاب شد. از سه پایه تحصیلی بنا بر شرایط اجرایی پایه اول انتخاب شد که شامل ۱۱۰ دانش‌آموز دختر مشغول به تحصیل در مقطع اول راهنمایی سال تحصیلی ۹۰-۸۹ است که در دو گروه کنترل و آزمایش قرار داده شده‌اند. هر گروه مشتمل بر ۵۵ دانش‌آموز است. در این طرح آزمودنی‌ها به روش خوش‌های چند مرحله‌ای انتخاب و به صورت تصادفی در گروه‌های آزمایش و کنترل قرار داده شده‌اند. برای همسان‌سازی دانش‌آموزان در دو گروه آزمایش و کنترل از نتایج پیش‌آزمون استفاده شده است.

ابزار پژوهش

در این پژوهش برای گردآوری اطلاعات از آزمون‌های محقق ساخته استفاده شده است که شامل پانزده سؤال است. برای روایی آزمون به روش زیر عمل شده است:

در مرحله اول، متغیرهای پژوهش به طور وسیع و دقیق و همه جانبی مطالعه شدند و به همه ابعاد مربوط به حوزه یادگیری و یادداشت در ادبیات مدون و کلاسیک و پیشینه پژوهش توجه شده است؛ همچنین با طرح سؤال‌ها به رفع ابهامات و تناسب سؤال‌ها با متغیرها پرداخته شد. در مرحله دوم، با نظر استادان راهنمای و مشاور پرسش‌های آزمون اصلاح و برخی سؤالات حذف یا اضافه شدند. در مرحله سوم، از نظر استادان دیگر و متخصصین حوزه تعلیم و تربیت استفاده شد و نقاط مشترک نظرها آنان در ویرایش و تصحیح آزمون‌ها اعمال شد. در مرحله چهارم، آزمون‌ها میان عده‌ای از معلمان توزیع و از ایشان نظرخواهی شد. در مرحله پنجم، استاد راهنمای و مشاور مجدداً آن آزمون را تأیید کردند.

برای سنجش پایایی و اعتبار و تشخیص دقت اندازه‌گیری آزمون‌ها هر آزمون در اختیار ۲۰ دانش‌آموز اول راهنمایی قرار گرفت. پس از جمع‌آوری آزمون‌ها و استخراج نتایج ضریب اعتبار از روش محاسبه آلفای کرونباخ به دست آمد که برای پیش‌آزمون عدد ۰/۷۳، پس‌آزمون یادگیری عدد ۰/۸۲ و پس‌آزمون یادداشت عدد ۰/۷۸ را نشان داد. این رقمنا از پایایی بالای این آزمون‌ها دارد و دقت آنها را نشان می‌دهند.

فرضیه‌های پژوهش

در این پژوهش دو فرضیه اصلی بررسی شده است:

فرضیه اصلی ۱: یادگیری درس زبان انگلیسی در دانش آموزانی که از طریق چندرسانه‌ای محقق ساخته آموزش دیده‌اند، مؤثرتر از دانش آموزانی است که به شیوه سنتی آموزش می‌بینند.

فرضیه اصلی ۲: یاددازی درس زبان انگلیسی در دانش آموزانی که از طریق چندرسانه‌ای محقق ساخته آموزش دیده‌اند، مؤثرتر از دانش آموزانی است که به شیوه سنتی آموزش می‌بینند.

فرضیه‌های اصلی پژوهش شش فرضیه فرعی زیر را در بر می‌گیرد:

فرضیه فرعی ۱: یادگیری ساختار دستوری درس زبان انگلیسی در دانش آموزانی که از طریق چندرسانه‌ای آموزش دیده‌اند، مؤثرتر از دانش آموزانی است که به شیوه سنتی آموزش می‌بینند.

فرضیه فرعی ۲: یاددازی ساختار دستوری درس زبان انگلیسی در دانش آموزانی که از طریق چندرسانه‌ای آموزش دیده‌اند، مؤثرتر از دانش آموزانی است که به شیوه سنتی آموزش می‌بینند.

فرضیه فرعی ۳: یادگیری دانش واژگان درس زبان انگلیسی در دانش آموزانی که از طریق چندرسانه‌ای آموزش دیده‌اند، مؤثرتر از دانش آموزانی است که به شیوه سنتی آموزش می‌بینند.

فرضیه فرعی ۴: یاددازی دانش واژگان درس زبان انگلیسی در دانش آموزانی که از طریق چندرسانه‌ای آموزش دیده‌اند، مؤثرتر از دانش آموزانی است که به شیوه سنتی آموزش می‌بینند.

فرضیه فرعی ۵: یادگیری املای کلمات درس زبان انگلیسی در دانش آموزانی که از طریق چندرسانه‌ای آموزش دیده‌اند، مؤثرتر از دانش آموزانی است که به شیوه سنتی آموزش می‌بینند.

فرضیه فرعی ۶: یاددازی املای کلمات درس زبان انگلیسی در دانش آموزانی که از طریق چندرسانه‌ای آموزش دیده‌اند، مؤثرتر از دانش آموزانی است که به شیوه سنتی آموزش می‌بینند.

یافته‌های پژوهش

در این تحقیق تأثیر چندرسانه‌ای محقق ساخته بر یادگیری و یاددازی درس زبان انگلیسی در سه حیطه ساختار دستوری، دانش واژگان و املای کلمات بررسی شده است. پس از اجرای کار و تجزیه و تحلیل یافته‌ها نتیجه گرفته شد که عملکرد دانش آموزان با افزایش یادگیری در حیطه ساختار دستوری و دانش واژگان مواجه بوده است. یادگیری فراگیران در مقوله‌های مذکور به موازات کاربرد نرم‌افزار آموزشی زبان به مراتب بهتر و بیشتر از روش سنتی بوده است و تأثیر این چندرسانه‌ای بر یاددازی ساختار دستوری نیز تأیید شد. عملکرد دانش آموزان در حیطه یادگیری املای کلمات، یاددازی دانش واژگان و یاددازی املای کلمات تفاوت معناداری با گروه کنترل که به روش سنتی آموزش دیده‌اند نداشته است. در نهایت تأثیر کاربرد چندرسانه‌ای بر یادگیری دانش آموزان مورد تأیید است حال آنکه تأثیر چندرسانه‌ای بر یاددازی دانش آموزان مورد تأیید قرار نگرفت و فرض صفر تأیید شد.

فرضیه فرعی ۱: یادگیری ساختار دستوری درس زبان انگلیسی در دانش آموزانی که از طریق چندرسانه‌ای آموزش دیده‌اند مؤثرتر از دانش آموزانی است که به شیوه سنتی آموزش می‌بینند.

- Brooks, D.W. (1997). *Web-teaching: A guide to designing interactive teaching for the World Wide Web*. Plenum Press: New York.
- Butzin, S. M. (2000). Project Child: A Decade of Success for Young Children [Feature], *Technology Horizons in Education Journal*, 27(11). Retrieved June 2, 2002, from <http://www.thejournal.com/magazine/vault/A2882.cfm>
- Chou, H. (1996). Evaluation of a Hypermedia Music CAL System. *Proceedings of Educational Multimedia and Hypermedia*, Boston, Mass, 17-22, 142-147.
- Chu, L., & Chen, W. (2000). Multimedia Application to Motor Skill Learning. *Proceedings of ED-MEDIA 2000*, Montreal, Canada, July (2), 1257-1258.
- Dernoyianni, H. (1998). Conceptions or Misconceptions? Primary Teachers' Perceptions and Use of computers in the Classroom. *Education and Information Technologies*, 3, 87-99.
- George- Palilonis, J., & Filak, V. (2009). Blended Learning in the Visual Communications Classroom: Student Reflections on a Multimedia Course. *Electronic Journal of e-learning*. Vol.7, Issue 3, pp. 247-256.
- Halal, W., & Liebowitz, J. (1994). Tele Learning: The Multimedia Revolution in Education, *Futurist*, 28, 21-26.
- Herrington, J., & Oliver, R. (1997), Multimedia, Magic and the Way Students Respond to a Situated Learning Environment. *Australian Journal of Educational Technology*, 13(2), 127-143.
- Hokanson, B., & Hooper, S. (2000), Computers as Cognitive Media: Examining the Potential of Computers in Education, *Computers in Human Behavior*, 16, pp. 537-552.
- Hornung, R., Lennon, P., Garrett, J., DeVellis, R., Weinberg, P., & Strecher, V. (2000), Interactive Computer Technology for Skin Cancer Prevention Targeting Children, *American Journal of Preventive Medicine*, 18 (1), pp. 69-76.
- Hughes, F., Noppe, L., & Noppe, I. (1996). *Cognitive development in child development*. Prentice-Hall, Inc, New Jersey.
- Kim, S., & Lee, W. (2000), The Effects of Hypermedia CAI System on the Academic Achievement of Elementary School Students in Korea. *Proceedings of ED-MEDIA 2000 Montreal, Canada*, June 26-July 1, (1), 491-495.
- Kirankumar K.S. (2011), Teaching Grammar through Multimedia to Rural Secondary School Students. *Education*, Kumadvathi College of Education, Shikaripura. Vol. I, ISSUE – V.
- Lindstrom, R. (1994), *The Business Week Guide to Multimedia presentations: Great Dynamic Presentations That Inspire*. McGraw-Hill, New York, NY. Ch 2, pp. 33-46.
- Mandernach, B. J. (2009), Effects of Instructor- Personalized Multimedia in the online Classroom. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, Vol 10, No. 3, pp. 1-19.
- Matthew, K. I. (1996), A Comparison of the Influence of CD-ROM Interactive Storybooks and traditional Print Storybooks on Reading Comprehension and Attitude, *Proceedings of Educational Multimedia and Hypermedia*, Boston, Mass, June 17-22, 790.
- Mohamad, R., Muninday, B., & Govindasamy, M. (2010), test the Effects of Interactive Courseware Template for the Learning of History among Form One Students. *US-China Education Review*, Penang: Vol.7, No.10 (Serial No.71), pp. 106-13.
- Mayer, R.E. (2001), *Multimedia learning*. Cambridge, UK: Cambridge University press.
- Najjar, L.J. (1996), Multimedia information and learning, *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia*, 5, pp. 129-150.
- Neo, T.K. & Neo, M. (2004).Classroom innovation: Engaging students in interactive multimedia learning, *The International Journal of Technology on Campus*, 21 (3), pp. 118-124.

- Oppenheimer, T. (1997), the Computer Delusion. *The Atlantic Monthly*, 280(1), 45-62.
- Park, I., Hannafin, M. (1993). Empirically-based Guidelines for the design of interactive multimedia, *Educational Technology Research & Development*, 41 (3), 63-85.
- Tway, L. (1995). *Multimedia in Action, AP Professional*, Cambridge, MA.
- Wilson, L. (1993). *Enhances the Academic Skills of Adolescent Students with Learning Disabilities through Computer-assisted Instruction*. Center for Learning Assistance & Research, Mount Allison University, Sackville, New Brunswick, Canada (ERIC Document Reproduction Service No. ED 377 898.)

Archive of SID